

Попіль Леся Миколаївна,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут, V курс,
спеціальність «Початкова освіта»

характеристика технології Case Study у навчанні англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді

Анотація. У статті обґрунтовано зміст технології Case Study та її значення для здійснення процесу навчання англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді, що передбачає застосування теоретичних знань у практичній англійській мовленнєвій діяльності. Зазначено, що вирішення кейсів передбачає міжособистісну взаємодію у процесі обговорення, що сприяє розвитку іншомовної комунікативної компетентності.

Ключові слова. Технологія Case Study, навчання англійської мови, початкова школа, адаптаційно-ігровий період.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Однією з основних вимог сучасного ринку праці є володіння англійською мовою, що передбачає не лише засвоєння граматичних конструкцій та лексичних одиниць, а й здійснення процесу іншомовної комунікації. Завданням сучасної іншомовної освіти є пошук результативних шляхів здійснення процесу навчання англійської мови. Тому, починаючи з перших уроків вивчення англійської в адаптаційно-ігровому періоді, вчителі повинні здійснювати добір доцільних методів, засобів та технологій навчання. Однією з таких технологій є Case Study, змістом якої передбачено моделювання комунікативного процесу в межах вирішення конкретного кейсу.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Дослідженням технології Case Study, визначенням її змісту, мети, завдань, структури та особливостей впровадження займалися науковці Центру інновацій та розвитку. Під редакцією

дослідника центру Ю. Сурміна була видана книга «Ситуаційний аналіз, або анатомія кейс-методу» [18], де зазначаються загальні положення щодо теоретичних та методологічних аспектів застосування кейсів. Науковці О. Сидоренко та В. Чуба у книзі «Ситуаційна методика навчання: теорія і практика» [19] розглядають сутність ситуаційного навчання та чинники, що обумовлюють ефективність її застосування. Вчителем Ю. Івченко-Чехолкою було розроблено методичні матеріали щодо проведення індивідуальних занять із застосуванням Case Study в закладах загальної середньої освіти [9]. Науковець Н. Осіна у своїх методичних рекомендаціях обґрунтовує сутність Кейс-технології як такої, що здійснює вплив на формування життєвих компетентностей учнів [15].

Технологія Case Study може застосовуватись на уроках в основній школі, що доводять наступні публікації. І. Макаренко вважає, що технологія Case Study може бути застосована на уроках хімії, адже вона передбачає активну діяльність [11]. Педагогом розроблені кейси щодо визначення властивостей хімічних елементів, а також з метою формування екологічної грамотності здобувачів освіти. Автор Л. Желізняк вважає, що цінність Кейс-технології на уроках в основній школі полягає у подоланні розриву між теоретичним аспектом навчання та практичною діяльністю, що послугувало основою для розробки збірки кейсів з інформатики [7]. Науковець Н. Голуб переконана, що застосування Кейс-технології сприяє формуванню комунікативної компетентності учнів, тому нею було сформульовано алгоритм застосування кейсів на уроках української мови в основній школі [4].

Що стосується початкової школи, то досліджень застосування технології Case Study у початковій школі достатньо мало, проте О. Воробйова розробила конспект уроку з математики для 3-го класу із застосуванням технології кейсів, аргументуючи це необхідністю формування в молодших школярів вміння самостійного прийняття рішень та здатності до подальшої самоосвіти [2]. Дослідженням застосування технології Case Study на уроках англійської мови у

початковій школі займалась І. Король, яка переконана, що вирішення кейсів сприяє засвоєнню знань, здобутих на власному досвіді, та розвитку іншомовної комунікативної компетентності [10]. Вчитель Л. Голенок наголошує на важливості залучення ситуативно-рольових прийомів до процесу навчання англomовного говоріння у початковій школі [3].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз існуючих досліджень свідчить про те, що хоч проблема застосування технології Case Study на уроках англійської мови в початковій школі розглядалась, проте вивчена недостатньо, особливо це стосується англomовної освіти в адаптаційно-ігровому періоді у початковій школі.

Формулювання цілей. Метою нашої статті є характеристика технології Case Study у контексті здійснення англomовної освіти учнів початкової школи в адаптаційно-ігровому періоді.

Виклад основного матеріалу дослідження. Технологія Case Study була започаткована на початку ХХ ст. викладачами Гарвардської школи бізнесу для навчання студентів юридичних спеціальностей особливостям управлінської діяльності. Згодом технологія набула популярності серед науковців інших університетів та почала застосовуватись у процесі професійної підготовки студентів різних спеціальностей. Зараз співіснує дві теорії застосування Case Study, що належать класичним школам – Гарвардській та Манчестерській. Перша наполягає на тому, що вирішення кейсів передбачає пошук єдиного правильного виходу із зазначеної ситуації, а науковці другої школи вважають, що оптимальних розв'язків однієї і тієї ж проблеми може бути декілька.

Для того, щоб визначити роль технології Case Study у навчанні англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді, варто детальніше розглянути її загальне значення та зміст. Єдиного перекладу поняття «Case Study» з англійської мови в україномовних джерелах немає, проте дослівно цей термін означає «вивчення випадку», що є досить близьким до визначення Кейс-технології [12, с. 38, 205]. В Оксфордському словнику англійської мови поняття трактується у двох аспектах: 1) процес або запис досліджень, що стосуються

розвитку конкретної особи, групи або ситуації протягом певного періоду часу;
2) конкретний приклад, який використовується або аналізується для того, щоб проілюструвати тезу або принцип [1]. У педагогічній практиці найчастіше використовується зміст другого визначення, якщо це стосується реалізації освітнього процесу в цілому та процесу навчання окремого навчального предмету зокрема.

Науковець І. Осадченко зазначає, що існують різні варіації термінів для позначення ситуативного навчання, які часто вважають синонімічними (метод аналізу конкретних ситуацій, метод застосування ситуаційних вправ, ситуаційні завдання), проте автор наголошує на тому, що слід розмежовувати їх із Кейс-технологією, адже остання характеризується специфічними особливостями [14, с. 171]. Технологія Case Study – це особлива організація освітнього процесу із застосуванням навчального матеріалу, представленого у вигляді інформаційного пакету, створеного з метою його усного аналізу в межах групи та продукування ідей стосовно розв'язання вказаної в ньому проблеми [7]. Основним складником технології є кейс, тобто комплект матеріалів, що включає опис реальної ситуації, завдання та додатки. Мета технології Case Study полягає у формуванні навичок практичної діяльності на основі застосування здобутих знань під час аналізу та обговорення ситуації. Одним із основних процесів, що відбуваються в ході вирішення кейсу на уроках англійської мови, є процес англомовного спілкування, що є одним із напрямків роботи вчителя в умовах здійснення іншомовної освіти в початковій школі.

Існує декілька класифікацій кейсів відповідно до різних критеріїв, проте хочемо зосередити увагу на типології кейсів за Ю. Сурміним [15]:

- 1) навчальний кейс – розв'язання типових навчальних ситуацій з метою відпрацювання конкретних навичок;
- 2) практичний кейс – відображення ситуацій, що найбільш наближені до реальних з метою застосування вивченого теоретичного матеріалу в практичній діяльності;

3) науково-дослідний кейс – організація дослідницької діяльності молодших школярів на основі аналізу доступної інформації.

Оскільки до переліку ключових компетентностей в Концепції Нової української школи належить спілкування іноземними мовами [13, с. 11], до змісту якого входить вміння усно висловлювати думки, поняття, погляди і почуття з метою реалізації міжкультурної комунікації, то мовно-літературною освітньою галуззю Державного стандарту початкової освіти була обґрунтована мета іншомовної освіти, яка передбачає формування у молодших школярів іншомовної комунікативної компетентності для здійснення процесу спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей та задоволення різних життєвих потреб майбутнього випускника закладу загальної середньої освіти [5, с. 4]. Отже, основним завданням початкової школи є формування у здобувачів освіти іншомовної комунікативної компетентності, що є динамічною сукупністю знань, умінь, навичок, цінностей, ставлень та досвіду, що визначає здатність особистості здійснювати іншомовну комунікативну діяльність [8].

Ми вважаємо, що вивчення англійської мови у перші роки навчання в закладі загальної середньої освіти потребує особливої уваги, адже цей період є достатньо складним для здобувачів освіти. Труднощі полягають у тому, що початок навчання у школі – це період глобальних змін для дітей молодшого шкільного віку, які передбачають зміну провідної діяльності від ігрової до навчальної, появу нової соціальної ситуації та обов'язків, пов'язаних із входженням в іншу соціальну роль. Для перших років навчання характерний процес адаптації дітей молодшого шкільного віку до нових умов життєдіяльності, тому у Концепції Нової української школи йдеться про поділ початкової школи на два періоди: адаптаційно-ігровий період (1-2 класи) та основний (3-4 класи) [13, с. 21].

Науковці С. Ніколаєнко та О. Ніколаєнко зазначають, що термін «адаптація» є досить універсальним, тому застосовується в багатьох сферах людської діяльності, проте нас він цікавить як психологічна категорія, яка являє

собою процес, що супроводжує міжособистісну взаємодію (людина-людина, людина-колектив) у спілкуванні, під час якого людина вимушена бути зрозумілою і розуміти іншого, певною мірою підлаштовуватися у своїх діях до оточуючих, до існуючих правил і норм [17, с. 7]. Адаптаційно-ігровий період початкової школи передбачає реалізацію процесу пристосування здобувачем освіти до умов здійснення освітнього процесу, налагодження стосунків між його учасниками та засвоєння власних прав і обов'язків, але з урахуванням того, що провідною діяльністю в цей період все ще залишається ігрова. До особливостей реалізації першого циклу початкової освіти належить врахування індивідуальних особливостей у процесі підготовки навчальних завдань та запровадження інтегрованого і діяльнісного підходів, а також формувального оцінювання [13, с. 21].

На нашу думку, технологія Case Study є доцільною для застосування під час вивчення англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді, тому що зміст кейсів є наближеним до умов реального життя та передбачає практико-орієнтовану складову сучасної англійської освіти. Основне завдання Кейс-технології на уроках англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді полягає у створенні умов для здійснення процесу англійського спілкування засобами аналізу, обговорення та вирішення кейсів, що сприяє розвитку комунікативної компетентності.

Діяльність вчителя в умовах застосування технології Case Study на уроках англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді повинна бути послідовною, чіткою та структурованою для того, щоб молодші школярі могли усвідомити свою роль і зміст завдання. Тому педагогу варто будувати власну роботу з опорою на ключові етапи:

- 1) ознайомлення молодших школярів зі змістом кейсу;
- 2) організація процесу обговорення зазначених завдань;
- 3) оцінювання результатів роботи учасників обговорення;
- 4) підведення підсумків діяльності [16, с. 96].

Зміст навчання англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді обумовлює очікувані загальні результати здобувачів освіти, що зазначені в Державному стандарті початкової освіти [6, с. 5]:

- сприймання та критична оцінка усної англомовної інформації на рівні розуміння коротких, простих запитань, тверджень та розпізнання знайомих слів і фраз;

- розуміння прочитаних іншомовних мікротекстів на рівні розпізнання знайомих слів з опорою на наочність;

- здійснення усної взаємодії та висловлення власних думок, ставлень, почуттів та позицій на рівні коротких сталих фраз та виразів із використанням жестів.

Застосування технології Case Study сприяє формуванню зазначених умінь, адже передбачає сприймання усного мовлення під час обговорення і друкованих текстів у вигляді ситуацій та дозволяє використання різноманітних наочних матеріалів з метою візуалізації випадків, описаних у кейсі. Розглянемо на прикладі вирішення кейсу для 2-го класу з теми «Харчування», зазначеної в тематиці ситуативного спілкування типової освітньої програми розробленою під керівництвом Р. Шияна [20, с. 20]. Вчитель організовує діяльність у вигляді групової роботи, де кожна з груп працює над вирішенням однієї й тієї ж проблеми. Молодші школярі отримують завдання:

- «Your friend is from London. He wants to learn about Ukrainian dishes. Do a menu of three dishes and tell which products you use».

- «Твій друг з Лондону. Він хоче дізнатись про українські страви. Склади меню з трьох страв та скажи, які продукти ти використовуєш».

Додатки до кейсу містять зображення продуктів та традиційних страв української кухні для того, щоб молодші школярі з опорою на наочність могли активізувати у пам'яті лексичні одиниці, а також у разі потреби використати їх під час презентації результатів. Вчитель може полегшити роботу, запропонувавши ключові фрази, які допоможуть у процесі обговорення та під час представлення результату групової роботи. Наприклад, «Our menu consists

of... (назви страв)» або «When we cook a... (назва страви), we take... (назви продуктів)».

Робота молодших школярів над вирішенням кейсу передбачає виконання наступних етапів:

1) ознайомлення зі змістом ситуації та додатками (відбувається під керівництвом вчителя; проводиться словникова, якщо є потреба);

2) визначення ключової проблеми або проблем, виокремлення факторів впливу на ситуацію, що склалась;

3) обговорення, внесення пропозицій (основні положення фіксуються у письмовій вигляді для того, щоб не «загубити» запропоновані варіанти та побудувати план представлення результатів);

4) аналіз результатів обговорення, ухвалення рішення;

5) презентація вирішення кейсу [16, с. 96].

Виконуючи завдання кейсу, молодші школярі в процесі обговорення в використовують вивчену лексику, яка передбачає знання простого меню, фруктів, овочів та напоїв. Єдиного правильного варіанту вирішення кейсу немає, а результат залежить від спільної діяльності всіх членів групи, тому кожна група запропонує оригінальний продукт.

Ефективність технології Case Study полягає в тому, що під час її застосування відбувається формування та розвиток умінь, передбачених Державним стандартом початкової освіти, адже в процесі вирішення кейсу молодші школярі сприймають англомовну інформацію, користуючись різними джерелами, а також висловлюють власну думку [6, с. 5]. Важливе значення також має те, що структура кейсів та зміст навчального матеріалу можуть бути адаптовані до вимог щодо вивчення англійської мови в адаптаційно-ігровому періоді.

Висновки дослідження. Отже, застосування технології Case Study на уроках англійської в адаптаційно-ігровому періоді допомагає реалізувати завдання сучасної освіти, адже передбачає розвиток іншомовної комунікативної компетентності молодших школярів, забезпечуючи практичну мовленнєву

діяльність та досвід англомовної інформації з метою пошуку ефективних шляхів вирішення проблеми. У такий спосіб відбувається процес адаптації дітей не лише до навчальної діяльності, а й до взаємодії між учасниками освітнього, адже розв'язання кейсів передбачає міжособистісну взаємодію у межах груп.

ЛІТЕРАТУРА

1. British & World English [Електронний ресурс] // The Oxford English Dictionary. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://en.oxforddictionaries.com/definition/case_study.

2. Воробйова О. М. Кейс-урок з математики для 3 класу по темі: «Знайомство з дробами» [Електронний ресурс] / Олена Миколаївна Воробйова // Освітній портал - SUPER.UROK-UA. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://super.urok-ua.com/keys-urok-z-matematiki-dlya-3-klasu-po-temi-znayomstvo-z-drobami/>.

3. Голенок Л. П. Ситуативно-рольові прийоми навчання іншомовного говоріння на прикладі навчально-методичного комплексу О.Д. Карп'юк / Лариса Петрівна Голенок. // Таврійський вісник освіти. – 2014. – №4. – С. 130-135.

4. Голуб Н. Б. Ситуаційний метод на уроках української мови в школі / Ніна Борисівна Голуб. // Українська мова і література в школі. – 2013. – №7. – С. 18-23.

5. Державний стандарт початкової загальної освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 // Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – 2018. – 9 с.

6. Додаток до Державного стандарту початкової загальної освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 // Урядовий портал: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – 2018. – 28 с.

7. Желізняк Л. Д. Кейс-технологія. Збірка кейсів з інформатики [Електронний ресурс] / Л. Д. Желізняк // Журнал «Інформатика в школі». –

2013. – Режим доступу до ресурсу: http://journal.osnova.com.ua/article/35333-Кейс-технологія.Збірка_кейсів_з_інформатики.

8. Закон України «Про освіту» – Київ: Голос України, 2017. – (Верховна Рада України).

9. Івченко-Чехолка Ю. В. Проведення індивідуального заняття за методом аналізу конкретних навчальних ситуацій (case study) [Електронний ресурс] / Юлія Вікторівна Івченко-Чехолка // Освітній проект «На Урок». – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://naurok.com.ua/provedennya-individualnogo-zanyattya-za-metodom-analizu-konkretnih-navchalnih-situaciy-case-study-metodichni-materiali-4584.html>.

10. Король І. В. Метод Case Study як форма підвищення ефективності навчання іноземних мов молодших школярів [Електронний ресурс] / Ірина Василівна Король // Вісник психології і соціальної педагогіки. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: https://www.psyh.kiev.ua/Король_І.В._Метод_Case_Study_як_форма_підвищення_ефективності_навчання_іноземних_мов_молодших_школярів.

11. Макаренко І. А. Кейс-технології як метод активного навчання хімії [Електронний ресурс] / Ірина Анатоліївна Макаренко // Обласна науково-практична Інтернет-конференція "XIV Хмурівські читання". – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura13/makarenko-iryna-anatolijivna-kejs-tehnolohiji-yak-metod-aktyvnoho-navchannya-himiji/>.

12. Набока Ю. М. Сучасний англо-український, українсько-англійський словник з граматиною / Ю. М. Набока. – Київ: ПП Голяка В.М., 2007. – 544 с.

13. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи – Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. – 40 с.

14. Осадченко І. І. Дефініція та дидактична сутність поняття «кейс-метод» / Інна Іванівна Осадченко. // Гуманіт. вісн. ДВНЗ «Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди»: наук.-теор. зб.. – 2010. – №19. – С. 169–173.

15. Осіна Н. А. Кейс-метод як спосіб формування життєвих компетентностей учнів [Електронний ресурс] / Н. А. Осіна // Освітній проект

«На Урок». – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://naurok.com.ua/keys-metod-yak-sposib-formuvannya-zhittevih-kompetentnostey-uchniv-13118.html>.

16. Пащенко Т. М. Кейс-метод як сучасна технологія навчання спеціальних дисциплін / Тетяна Миколаївна Пащенко. // Молодь і ринок. – 2015. – №8. – С. 94-99.

17. Поняття адаптації в різних напрямках психології / С. Ніколаєнко, О. Ніколаєнко // Світогляд – Філософія – Релігія: Зб. наук. пр. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. – № 2(2). – Бібліогр.: 10 назв.

18. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / под ред. доктора социологических наук, профессора Сурмина Ю.П. – Киев: Центр инноваций и развития, 2002. – 286 с.

19. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / О. Сидоренко, В. Чуба. – К.: Центр інновацій та розвитку, 2001. – 256 с.

20. Шиян Р. Б. Типова освітня програма початкової освіти [Електронний ресурс] / Р. Б. Шиян // Міністерство освіти і науки України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>.

Попиль Леся Николаевна

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕХНОЛОГИИ CASE STUDY В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В АДАПТАЦИОННО-ИГРОВОМ ПЕРИОДЕ

Аннотация. В статье обосновано содержание технологии Case Study и ее значение для осуществления процесса обучения английскому языку в адаптационно-игровом периоде, что предусматривает применение теоретических знаний в практической англоязычной речевой деятельности. Отмечено, что решение кейсов предполагает межличностное взаимодействие в процессе обсуждения, что способствует развитию иноязычной коммуникативной компетентности.

Ключевые слова. Технология Case Study, обучения английскому языку, начальная школа, адаптационно-игровой период.

Popil Lesia

CHARACTERISTICS OF CASE STUDY TECHNOLOGY IN ENGLISH
LANGUAGE LEARNING IN ADAPTATION-GAMING PERIOD

Abstract. The article substantiates the content of the Case Study technology and its significance for the implementation of the English language learning process in the adaptation-game period that involves the application of theoretical knowledge in practical English-language speech activity. It is noted that the solution of cases involves interpersonal interaction in the process of discussion that contributes to the development of foreign language communicative competence.

Keywords. Case Study Technology, English Language Learning, Elementary School, Adaptation-Gaming Period.